

המכללה האקדמית נתניה
בית הספר למשפטים - מסלול ערב - שנה א'

בחינת ביניים בדיני עונשין - מועד א', תשע"ב

מרצה - ד"ר גיא בן דוד; מתרגלת - עו"ד שרון ורשבסקי-ברוק

הנחיות כלליות: משך הבחינה – שעתיים וחצי. משקל הבחינה 20% מהציון הסופי. הבחינה נערכת במתכונת "ספרים סגורים". ניתן להסתייע בחוק וברשימות הביבליוגרפיות שחולקו, כשאלה נקיים מכל תוספת והוספות. על התשובות להתייחס גם לדעות מלומדים, לחקיקה ולפסיקה רלבנטיים. לכל תשובה הוקצתה מכסת עמודים מרבית. אין לחרוג ממכסה זו. כל חריגה לא תיבדק מטעמי שוויון.

שאלה 1 [85 נקודות; לכל היותר חמישה וחצי עמודים לתשובה]

ראובן הוא מנהל "פארק שעשועים" (להלן: "הפארק") ובו מתקנים רבים לשימוש הקהל. השימוש במתקנים מותר רק למי ששילם דמי כניסה חד פעמיים בכניסתו לפארק. לאחרונה הציב ראובן בפארק "רכבת הרים" מיוחדת מסוגה ובעלת מהירות גבוהה במיוחד (להלן: "הרכבת"). הפעלת המתקן הותרה מכוח רישיון להפעלת עסק אשר הוענק לראובן על ידי משרד הפנים (להלן: "הרישיון"). הרישיון התנה את הפעלת הרכבת בשתי הגבלות: השימוש בה מותר לאנשים בריאים בלבד, ובין הגילאים 10-60 (להלן: "המגבלות"). על פי תנאי הרישיון, על המפעיל להציב שלט בכניסה למתקן המפרט את המגבלות (להלן: "השלט"). כמו כן, הותנתה הפעלת הרכבת בהצבת אדם בכניסה למתקן אשר יתיר כניסה של אנשים, בכפוף למגבלות, באמצעות תעודה מזהה. ראובן הזמין מחברת השילוט את השלט האמור וכן נקבע כי יוסף יעמוד בכניסה למתקן ויתיר את כניסתם של מורשי כניסה בהתאם למגבלות, באמצעות תעודה מזהה.

שבוע ימים לאחר מכן, החליט ראובן להפעיל לראשונה את הרכבת מבלי להציב את השלט שהוזמן בכניסה למתקן וזאת בשל עיכוב במשלוח השלט. יוסף הוצב בכניסה לרכבת ההרים כמתוכנן. אילנה, בת 65, הינה אישה החובבת אתגרים, המרבה בפעילות ספורטיבית חרף המום שבליבה. בעודה מסוקרנת מרכבת ההרים החדשה שהוצבה בפארק, עמדה בתור אשר נשתרך בכניסה לרכבת. משהגיע תורה, עזב לפתע יוסף את עמדת הכניסה למתקן והתפנה להטיל את מימיו בשירותים הסמוכים. אילנה עלתה לקרון האחרון של הרכבת והמתינה לנסיעתה. במהלך הנסיעה ברכבת, איבדה אילנה את הכרתה. בסיום נסיעתה של הרכבת, הזמין יוסף אמבולנס אשר פינה אותה לבית החולים.

בהמשך לאמור, אובחנה אילנה כמי שלקתה בהתקף לב ועקב כך הוכנסה לחדר ניתוח שם בוצע ניתוח בליבה. הכרתה של אילנה לא שבה אליה גם לאחר הניתוח והיא נותרה מאושפזת בבית החולים במצב של "צמח" (קומה). לצד מיטתה של אילנה בבית החולים, שכב אלימלך אשר אושפז עקב מחלה זיהומית מדבקת. כשבוע ימים לאחר מכן, לקתה אילנה בזיהום אשר גרם לדלקת ריאות חריפה אשר הביאה למותה. לאחר מותה של אילנה, אושפז ראובן בבית חולים פסיכיאטרי. ראובן אובחן ע"י הצוות הרפואי המטפל כמי שסובל מזה זמן רב מהפרעה נפשית חמורה המגבילה את יכולתו להבין את אשר הוא עושה.

דונו באחריותו של ראובן לגרימת מותה של אילנה לפי סעיף 304 לחוק העונשין. בתשובתך, התייחס ליסוד העובדתי של העבירה בלבד. [לכל היותר חמישה וחצי עמודים לתשובה]

שאלה 2 [15 נקודות ; לכל היותר 25 שורות לתשובה]

בע"פ 53/54 אש"ד נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד ח 785 (1954) הביע השופט חשין את ביקורתו על עבירה של "גרימת תקלה ציבורית". בעמודים 790-791 לפסק הדין אמר השופט חשין את הדברים הבאים :

"סעיף זה דן בעבירה בלתי מוגדרת ובלתי תחומה. דומה הדבר כאילו הופקד בית המשפט על ידי המחוקק לקבוע ולהחליט בכל מקרה ומקרה אם מעשים מסוימים מהווים – או אינם מהווים- בתחומיו הבלתי מוגבלים של הסעיף. לשון אחרת, הרשות השופטת, בניגוד לרשות המחוקקת- הוסמכה להגדיר כעבירות ולהרשיע בהן בני אדם – מעשים אשר המחוקק גופו לא ראה נכון להגדירם כעבירות ולא הזהיר עליהם מראש. נמצא לכאורה, בני אדם נעשים על מעשים שהוגדרו כעבירות לאחר עשייתם, בחינת "עונשים ואין מזהירים". נוהג זה- כך אפשר לטעון – עשוי לקעקע את עצם היסודות אשר עליהם מושתתים העקרונות של שלטון החוק וחופש פעולותיו של הפרט במדינה, והוא היפוכו הגמור של הכלל המקודש במשפט הפלילי "אין עונשין אלא אם כן מזהירין".

- א. מהו "עקרון העל" אשר בא לביטוי בקטע האמור? הסבר את מהותו ואת טעמיו (לפחות שני טעמים העומדים בבסיס עיקרון זה). האם עקרון זה זכה לעיגון בחוק העונשין? הסבר ובסס תשובתך (10 שורות לכל היותר) (6 נקודות)
- ב. מנה שלושה היבטים/נגזרות של עיקרון זה. הסבר בקצרה כיצד מקיים כל אחד מהיבטים אלו את עקרון העל האמור? (15 שורות לכל היותר) (9 נקודות)

בהצלחה

